

MLADÁ NA MALÝ

29.6.2015

5

MLADÁ NA MALÉ JE TO PRAVÉ

Rozhovor s ředitelkou přehlídky Lenkou Janyšovou

Jsmo spolužáci z DAMU, tak si pojďme zopakovat Aristotelovu strukturu dramatu. Expozice, kolize, krize, peripetie, katastrofa. Jak je to s přehlídkou, která nám právě končí? Jak vypadala expozice letošní Mladé scény?

Letošní expozice byla velmi hektická, komplikovaná, časově náročná. Víc než jindy, protože došlo k mnoha změnám na poslední chvíli. A to byly už vytištěné plakáty. Měla jsem pocit, že i když jsme všechno připravili, jako bychom měli před sebou nějaký bod a pořad ho doháněli. Mně se do toho navíc sešlo několik aktivit. Uzavírání školního roku, které se zkomplikovalo, moje vlastní vystoupení se študákama a ještě ta přehlídka, která měla spoustu programových změn - jeden soubor řekne, že nepřijede, najde se nový, který ale má jinou časovou dotaci. Navíc soubor třeba nemůže v ten den, takže není možná pouhá záměna, a v tu chvíli ti to rozhodí celý program a všechno, co máš nachystané, vlastně neplatí. A když se ti tohle všechno odehrává během jednoho týdne, tak jsem si připadala, že to snad ani nedám.

A pokračovalo to pak dál, nebo se to zlomilo? To by byla řekneme ta kolize.

První zlom určitě nastal, když jste začali přijíždět. To už jsme tu byli celkem připravení, studenti gymnázia pomohli, všechno v tisku dopadlo, přišly ponožky, bar v Malé scéně byl nachystán. Pak už to začalo fungovat.

Kolik lidí tu letos bylo?

Nemám to přesně spočítané, ale asi kolem 160 lidí. O něco méně než v minulých letech. Myslím, že to bylo tím, že soubory nebyly tak početné. Souborů přijelo stejně - patnáct.

Potom ten festival běžel, to byla krize. Přišly nějaké nečekané peripetie?

Peripetie přišly poslední den přehlídky, kdy nám jeden soubor oznámil, že mu nepřijede herec a my udělali okamžité změny. Přehodili jsme nedělní soubor na sobotní a v sobotu večer se nám doneslo, že ani nedělní představení nenastane, protože ten herec nedorazí vůbec. To ale není nic tragického, nebo to tak nevnímám. Jen si bohužel nezahrají, ač tu na něj

členové souboru celé čtyři dny čekali.

A co se vlastně stalo, proč ten hoch nedorazil?

On byl někde v Anglii a vracel se v sobotu večer a - to je absurdita - pan autobusák ho nevysadil v Praze. Jel nějakou linkou, která mu nezastavila a musel jet až do Brna, takže by nestihl večerní představení. Byl prý velmi unaven a nakonec rodiče syna nepustili ani na další den.

Tím pádem se soubor připravil o možnost Hronova nebo se to bude ještě řešit?

Ne, nic se řešit nebude. Soubor nedorazil, to se občas stane. Mně bylo líto těch, kteří tu na něj čekali celou dobu a poctivě všechno chystali.

A co semináře, už máš nějaké reference?

Myslím, že semináře jsou už nedílnou součástí naší přehlídky, bez nich by to určitě nebylo ono. A jak jsem měla možnost nahlédnout, seminaristé byli naprosto nadšení, usměvaví, nabití energií. Včetně semináře pedagogů s paní Pilátovou, kterého jsem se jeden den zúčastnila. Paní Pilátovou oslovila Lenka Huláková a všichni jsme byli strašně rádi, že nakonec skutečně přijela. Tři dny se nám věnovala formou ukázek z dílny Grotowského a formou diskusí o tom, co jsme vlastně viděli. Z toho zobecňovala určitě divadelní postupy.

A jak se ti jeví letošní porotci?

Kdybych měla zhodnotit porotu, tak se mi líbilo, že neměli stejně názory, soubor od nich mohl slyšet naprosto pozitivní

Rozhovor pokračuje na straně 5

OLDstars, Praha: Vyskočit z kůže

NA TAKOVOU SITUACI SE NEDÁ PŘIPRAVIT

Rozhovor se souborem

Při rozboru prvního představení na letošní Mladé scéně, které pracovalo (i když odlišně) se stejným textem, zazněl od jednoho z porotců názor, že nejde o současná a autentická témata.

Petr: Myslím, že to je aktuální. Nejde o problém s těhotenstvím jako takovým, ale s důvodem toho těhotenství. A ten ji (dívku) žene do takové krajní situace. Ona o potratu uvažuje celou dobu a pokud divák chytil linku, kterou jsme se tam snažili dostat, tak musí vědět, že člověk, který těhotenství způsobil, je pro ni nějakým způsobem blízký a nemůže vyjít na veřejnost s jeho jménem.

Kačka: Logické by bylo jít na potrat, ale ona nemůže. Já myslím že to můžu říct... Blokuje jí to otec. Byl to on. Nemůže za ním jít a říct, že musí na potrat a potřebuje peníze.

Petr: Taky nemá mámu. Otec je pro ni jediný v rodině. My jsme si to interpretovali tak, že k tomu došlo omylem. Bylo výročí svatby, otec o manželku přišel, tak pil na žal. Přišel domů opilý, našel tam dceru, která je jeho ženě podobná... Ona má svého tátu ráda. Za celou dobu o něm neřekne nic špatného. A ví, že kdyby ho praskla, tak by ho zavřeli, ji poslali do děčáku a nic by se nevyřešilo.

Eliška: Ještě bych doplnila, že tam kromě těchto otázek řeší otázku života a smrti. Spousta holek, které znám říkají, že by na potrat nikdy nešly, protože to znamená prostě zabít.

Kačka: Mně osobně tahle hra zahýbala s mými názory. Na potrat bych nikdy nešla.

Takže vás skutečně tvůrčí proces hry nějakým způsobem změnil?

Petr: V rámci prvního seznamování se s textem jsme se snažili čerpat informace, takže jsem i koukali na videa z potratů a když to člověk vidí a intenzivně se tím zabývá, tak to vyvolá strašně silný emocionální výsledek.

Existuje situace, kdy by pro vás potrat byl akceptovatelný?

Eliška: To se nedá říct. Řešila jsem to x-krát. Přesně tohle pořád řešíme. A ono to děvče nemá nikoho, komu by se svěřilo. Ty kamarádky ji mají rády, ale nemůže jim to dojít. A kluk je kluk, s ním to také řešit nemůže. Ale stoprocentně to říct nemůžu, protože nevím, do jaké situace bych se mohla dostat.

Kačka: Jak jsem předtím řekla, že bych na potrat nikdy nešla, tak to spíš platí na klasické nechtěné těhotenství, se kterým se mladí pořád setkávají.

Petr: Pokud tohle člověk ví a má to vyřešené, dá si pozor aby se nic nestalo. Pokud dojde k nějaké nešťastné situaci, pak je to na zvážení. Ale potrat brán jen jako další prostředek antikoncepce mi přijde jako zvěrstvo.

Martina: Tohle je situace, o které může člověk přemýšlet, číst si články, studovat informace a utvrzovat se v tom, že on by přece nikdy, ale na tuhle situaci se nikdy pořádně nepřipravíš.

Jakým způsobem jste se připravovali na své role?

Petr: Já jsem hledal svou postavu tím způsobem, že jsem si řekl, kdo je. Šikanovaný kluk sužovaný domácím násilím a bez otce. Ke každé postavě jsme si sestavovali životopisy, oblíbenou hudbu, knížky. Tak jsem pročítal encyklopedie a hledal obor, který by toho kluka mohl zajímat až jsem přišel na fyziku s matematikou, které jsou hodně racionální. On se přes všechno, co zažil, snaží řešit situace racionem.

Martina: Životopisy obsahovaly všechno. Jestli mají sourozence, rodinné příslušníky, hudbu, barvu, kde bydlí, jejich životní cíle, vysněné povolání

Petr: Stačí jediné slovo textu jiné postavy a to hned vyvolá nějaký emocionální posun. Například ta kladka. Jen tam to slovo zazní a chlapec už na něj reaguje. Člověk si pak může

Rozhovor pokračuje na straně 5

RECENZE

BÝT – ALE JAK?

Festival nabídl na závěr velmi zajímavou konfrontaci s představením, které jsme viděli na začátku. Tedy druhé, zcela jiné, zpracování hry Zuzy Ferenczové Vyskočit z kůže. A s potěšením mohu konstatovat, že interpretace obou souborů, velmi rozdílná, pro mě velmi dobře uspěla.

OLDStars patří k souborům, které se nepouštějí do velkých scénických experimentů, tíhnou spíše k solidnímu přesně vypracovanému činohernímu herectví. A k němu přidávají zajímavou dramaturgii. Právě výběr textů, které jsou na české scéně neokoukané, ale v některých případech i zcela nové, považuji za jednu z největších deviz souboru. Tou další je sledování tematiky generačních i mezigeneračních vztahů a mnohdy vypjatá konfrontace mezi rodiči a dětmi. I když se toto vymezení může zdát v případě Vyskočit z kůže trochu mimo (vzhledem k tomu, že matka hrdinky zemřela a o otci se prakticky nemluví), právě nepřítomnost matky zde hraje zásadní roli.

Příběh, v němž se řeší konkrétní průšvih, či PROBLÉM s předčasným těhotenstvím, nechává nahlédnout prostřednictvím hlavní hrdinky do duší –náctiletých a jejich – z hlediska dospělých – poněkud iracionálního způsobu myšlení. I když se jedná o příběh s tragickým koncem, text je psán lehce, jednoduše, chvílemi s až humorným nadhledem, v čemž spočívá jeho zvláštní autenticita. Zdá se, že právě takový typ textu protagonistům OLDStars přesně sedí. Ke cti jim slouží i to, že se nejen dokázali vyrovnat

se změnou prostoru produkce, ale dokonce je využít ke svému prospěchu. Poněkud ošuntělé zázemí scény, a níž se hrálo (vše se odehrávalo s diváky na jevišti, kde mohou zaznamenat každý detail), a zeď, k níž se hrdinka odvrací od světa, udělaly své pro syrovou autenticitu příběhu. Kromě toho už stačila jen dřevěná podesta, která vymezovala prostor dění, a měnila se podle herecké akce – mohla být tanečním disco sálem, školní chodbou, koupelnou v bytě, ale také střechou věžáku. Přiměřeně se pracovalo též se světly (kouzlo zmnožení stínů) a výběrem hudby. Důležitou funkci pro mě splňovalo neobvyklé využití mikrofonu, do něhož hrdinka šeptala ve skrytu své vnitřní monology. A stejně zajímavě působilo i to, když uprostřed monologu přecházela hrdinka z „mikrofonového“ hlasu (intimního) do normálního (veřejného). Evokovalo to náznakově proměny jejích nálad i podvědomou touhu zveřejnit svůj vnitřní monolog.

Režie Tomáše Staňka se nesnaží prosazovat výraznými scénickými experimenty, spíše se rozpouští v hereckých kreacích, jemných nuancích nepřehnaných autentických výkonů. Neboť právě ukázněné, kultivované herectví je jedním z trumfů souboru. V hlavní postavě dominuje Kateřina Kovaříková (původně hrála jednu z kamarádek), překvapující neexhibujícím zvnitřněným pojetím role. Ale i ostatní – Martina Haluzová, Eliška Vocelová a Petr Jeřábek – podávají uvěřitelné křehké výkony, takže celé představení působí velmi sugestivně.

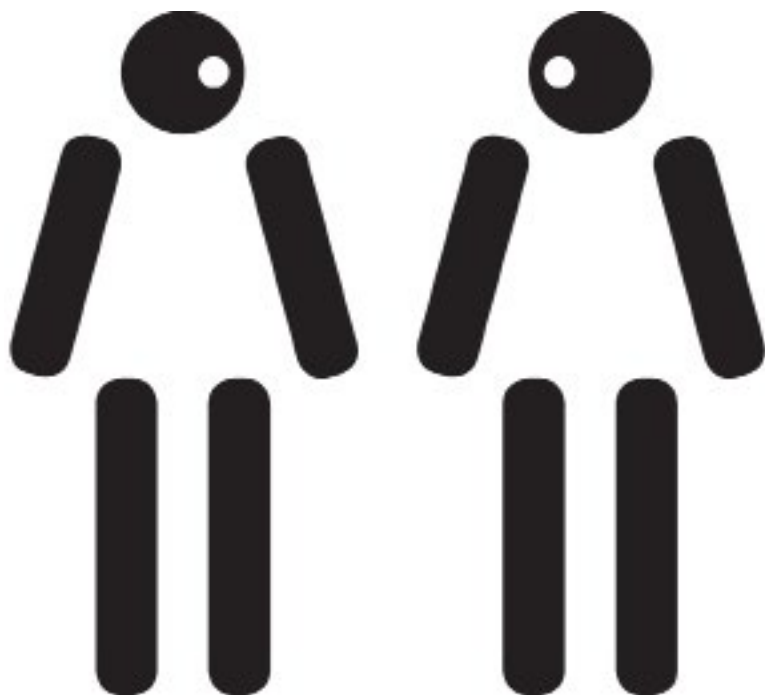
Jana Soprová

SLOVOMRAK

Slovomrak (čti wordcloud) je vizualizací bleskových reakcí diváků ihned po představení. Čím větším písmem je výraz uveden, tím vícekrát jej diváci v souvislosti s představením pronesli.

DISKUSE O INSCENACI:

Chtěl bych vyzdvihnout herecké výkony. Líbilo se mi, jak reagovali i na náhodné věci, když třeba spadla lahev z praktikáblu. *** Ocenil jsem, jak si zvolili prostor a jak využívali zeď a schodiště – dohrávali situace i za scénou. *** Ve verzi OLDstars nešlo tolik o jeden problém, šel jsem spíš s postavami a problém jsem řešil až po inscenaci. *** Díky za srovnání toho, jak se stejný text dá pojmout dvěma totálně odlišnými způsoby a přitom jsou oba naprosto funkční a odlišné. *** Jediný problém jsem měl ve scéně na party, kdy jsem úplně nevěřil kamarádkám. *** Problematická místa jsem vnímal u výstupů dospělých postav z reproduktoru, které byly o řád horší než ty, které jsem viděl na jevišti. A vnitřní monology do mikrofonu mi přišly trochu zbytečné, šlo by to i bez nich. *** Inscenace nemá nápadnou režii, je rozpuštěná spíše v herectví. Nejsem příliš příznivcem interpretačního divadla, ale tato inscenace pro mě byla velmi dobře osvojená a provedená. A nepotřebuji, aby mi vytvářeli něco úplně nového. *** Vladimír Fekar: S mikrofonem se hrálo opravdu jako se zcizením, bylo to jako by poletoval kolem hlavní představitelky. *** Karel Tománek: Pro mě to bylo setkání s klasickým interpretačním divadlem, které vychází z textu. Herectví bylo nejzajímavější, když se nad tuto základní rovinu povzneslo. Využívání technického zázemí divadla mě vlastně rušilo, protože zdůrazňovalo iluzi divadla. U předtočených částí s psycholožkou a lékařem jsem uvažoval o tom, že by bylo lepší, kdyby tam postavy skutečně byly. Mluvení do mikrofonu mi přišlo jako klišé, myslím, že by herci zvládli zahrát to i bez něj. Zbytečně se mi to tlouklo s tím, jestli mikrofon na holém jevišti i něco znamená. *** Zuzana Jirsová: Děkuji za představení, všechno bylo řečeno.

RECENZE

AUTORSKÉ INTERPRETAČNÍ DIVADLO?

Tragický příběh mladičké těhotné dívky, naplněný polodětskými úvahami o životě, smrti, zodpovědnosti a nemožnosti rozhodnout se ve (zdánlivě) bezvýchodné situaci dobře.

Nemám rád předstírání na divadle, nemám rád falešné prožívání, nemám rád, když se amatéři, najmě mladí, snaží napodobovat profesionální divadlo - tedy vše to, co lze tak často vidat v interpretačním divadle.

Pražské „Vyskočit z kůže“ je výborné interpretační divadlo - tedy divadlo založené na předem napsané hře, kterou si inscenátoři po svém vyložili, osvojili a naplnili. Kvality dramaturgické úpravy spočívají v tom, že v stříhových sekvencích logicky a účinně vede děj a téma v něm. Nenápadná, leč nápaditá režie rozehrává situace v rozhybaném prostoru i temporytmicky proměnlivém čase. Hlavním kladem je přesvědčivé osobnostní herectví s jemně odstíněnými psychorealistickými výkony v polohách od komiky po tragiku.

Po celá staletí usilovalo umění o syntézu směřující k vytvoření ideálního obrazu; jeho novost spočívala v zdokonaleném přístupu, poskytujícím novou interpretaci ideálu. Moderní a zejména postmoderní umění směřuje k analýze, jejímž cílem není zachycení ideálu, nýbrž jeho zpochybnění a sama novost způsobu zobrazování. Je obecně uznáváno, že umění, které nepřináší nic nového, není umění. Ale ona novost nemusí být (a funkční novost nebývá) pouze ve formě. (Ostatně zavrhneme-li interpretační divadlo (mám na mysli dobré interpretační divadlo), čemu bude alternativa alternativou, netradičnost netradičností a na co se bude zaměřovat experiment?)

Novost této inscenace vidím především v konzistentním výkladu a zmíněném osvojení a naplnění materií vlastního citění inscenátorů, tedy především v onom osobnostním herectví. Kdyby se to nezdálo být protimluv, napsal bych, že jde o autorské interpretační divadlo. Ale on to v tomto případě až takový protimluv není.

OLDstars jsou prý vesměs bývalí absolventi Dismanova rozhlasového dětského souboru, nynější studenti převážně uměleckých škol. Nevím přesně kde, ale ať tam či onde, rozhodně se něco naučili - nemají-li svůj talent od pánaboha.

Luděk Richter

přijetí a zároveň až pravý opak. Ale ve výsledku byla porota naladěná na stejnou strunu, působila kompaktně a myslím, že mladým divadelníkům kladla velmi vhodné otázky a předávala své divadelní zkušenosti.

Kdybch měl použít termín, který tu zavedl Petr Váša „večírková kultura“, jak bys ji zhodnotila?

Ta byla asi velmi bohatá. Řekla bych, že vše vrcholilo ve čtvrtek, kdy barmanka odcházela domů v sedm ráno. Z hlediska studentů myslím, že mnozí poslední večer drželi noc. Mně se moc líbilo, že to žilo v Malé scéně, kolem Malé scény a že Mladá na Malé je to pravé.

A dostáváme se k té „katastrofě.“ Jak to dopadlo?

Porota zasedala v noci - končili jsme asi ve dvě ráno - a opravdu se zabývala jednotlivými inscenacemi ze všech možných stran. Nominovala dvě inscenace, dala i další doporučení, pět cen a čestná uznání, protože došla k závěru, že některé inscenace bylo za co ocenit. Čestné uznání jsme dřív neudělovali.

A na závěr to nejdůležitější – jaká katarze ti přišla?

Mně je příjemně, unaveně, nevyspale... vše proběhlo, jak mělo. A pokud mladí divadelníci odjíždějí z Ústí s pocitem, že tady něco pěkného prožili, tak já jsem OK.

-jam-

Dokončení ze strany 2

hrát s takovými detaily, které divák vůbec nemusí vidět, ale hercům to pomáhá vést hlavní linku tak, jak potřebují.

Kačka: U mé postavy (hlavní Dívka – pozn. red.) mi přijde, že než se jí stane ten „problém“, tak má naprosto stejné problémy, jako její kamarádky. A myslím, že tam takové momenty pořád probleskují, když se někdy baví s Ikou a Kikou. Baví mě hrát, protože není černobílá, není to jenom depka.

Eliška: Ještě bych doplnila, že Ika s Kikou nejsou vůbec prvoplánové čůzy, jen se do takové situace nedostaly a nemohou jí pochopit. Každá z nich řeší jen to, co se v pubertě řeší. Lásku, prvního kluka a tak. Nemyslí to zle. Ony jí nechťejí ublížit. Všechny ty nářky a vtipky jsou vlastně jen pro odlehčení situace.

Petr: S tím přímo souvisí to, že ten kluk, který je asociál, a ty holky, který jsou takový ty „pipiny“ ročníku (ty nejkrásnější, co po nich kluci jdou) a jedna z nich se najednou začne bavit s tím asociálním klukem, který sice není úplně stejný, ale ona cítí, že může řešit podobné otázky jako on. Tak vznikne vztah, který by byl za normálních okolností nemyslitelný.

Kačka: Pro ní je klíčové to, že on skutečně zažil moment mezi životem a smrtí. V tu chvíli se stává jediným, kdo jí může pomoci.

Petr: Ono to může působit, že ta láska vznikla strašně rychle. Ale když se krásná holka začne bavit s asociálem, tak je to hned.

Došlo k nějakému vývoji postav během tvůrčího procesu?

Eliška: Ze začátku to bylo hodně šablonovité. Prostě čůza (pro moji postavu). Ale postupně se tam začaly objevovat další věci. Ona není tak dominantní, jako Kika, ale děvče má hrozně ráda. Proto tam byl v jedné scéně ten omluvný pohled. I s děvčetem máme k sobě blíž, ale celou partu vede Kika.

Petr: Já bych to zobecnil na všechny čtyři postavy: Začali jsme nějakou typickou charakterovou vlastností, kterou jsme pak dál rozvíjeli. Proto dvě hlavní postavy nemají jména (chlapec a dívka), to ukazuje na obecnost, může to být kdokoli. Pak jsme šli do hloubky. Zpětně, skrze ty životopisy. A všechny ty detaily a další věci už se tam potom dostaly během zkoušení.

-vím-

Kdo páchá Mladou na Malý?

Petra Jirásková, Honza Mrázek, Vítek Malota (redaktoři) Jana Soprová, Luděk Richter (recenze) David Slížek (foto a zlom)

